

Da, ați citit bine, maramureșenii de dincolo de Tisa au sărbătorit Ziua Națională României în Ucraina, adică, la ei acasă.

De 10 ani, de când s-a deschis și Consulatul General al României la Cernăuți, românii din Ucraina pot sărbători oficial ziua națională a țării mamă.

Pentru a nu se suprapune cu 1 Decembrie, când mulți români din Transcarpatia merg la Alba Iulia sau vin cel puțin până la Sighet, pentru a cinsti împreună aniversarea Marii Uniri, omagiul înaintașilor care au înfăptuit la 1918 acest măreț act istoric este adus în zilele premergătoare sărbătorii.

Chiar dacă la Alba Iulia, în 1918, au fost delegați din toate așezările românești din dreapta Tisei, Maramureșul de nord (România Mică, după cum zic ei) n-a fost niciodată integrat în granițele firești, râul Tisa despărțindu-i definitiv prin frontiera care s-a tras pe apă după Primul Război Mondial. Astfel, maramureșenii de peste apă au devenit locuitori ai Cehoslovaciei, apoi ai Uniunii Sovietice și de 18 ani, ai Ucrainei independente.

Cu toate acestea, cei 40 de mii de români ce locuiesc compact în raioanele Teceu și Rahău din cele 13 ale Transcarpatiei, și-au păstrat foarte bine limba, tradițiile și chiar portul popular pe care mulți dintre ei îl au de la bunicii și străbunicii părinților.

Aici am descoperit doine și cântece românești nealterate de timp sau imperii, piese pe care noi demult le-am pierdut. Aici am găsit omenie și bun simț, ospitalitate și prietenie și un grai autentic maramureșean.

Chiar dacă granița pe Tisa s-a redeschis în 1986, pentru cei care aveau rudeni de o parte sau alta a râului, momentul redescoperirii și apropierii s-a petrecut după Revoluție, când primii „străini” care ne-au întins o mână de ajutor au fost cei din Slatina, care au adus primele ajutoare la Sighet.

Senatorul Gheorghe Mihai Bârlea(de câțiva ani, Cetățean de Onoare al Slatinei) își amintea duminică, de aceste prime contacte între românii de dincolo și dincoace, contacte care au pecetluit relații solide de colaborare, neclintite nici după două decenii. Totodată, domnia sa a reamintit că la 1 Decembrie 1990, refăcând Credenționalele din 1918, a organizat prima deplasare a unei delegații românești din dreapta Tisei, la Alba Iulia, pe urmele strămoșilor.

Dacă cei din Biserica Albă, bunăoară, au serbat Ziua Națională vinerea trecută, românii din Slatina au făcut același lucru,duminică.

Manifestările au fost organizate de Primăria orașului, Asociația Culturală a românilor din Transcarpatia” Ioan Mihalyi de Apșa”(al cărei vicepreședinte, Gheorghe Gh. Opriș, a fost motorul acțiunilor). Toate acestea, cu sprijinul Consulatului General al României la Cernăuți.

Doamna consul general Tatiana Popa, însoțită de vice-consulul Leonora Moldovan (născută la Remeți, pe Tisa, s-a întâlnit la Slatina cu ambasadorul României la Kiev, dl Traian Laurențiu Hristea. Împreună au făcut o scurtă vizită la Sighetu Marmăției, unde au purtat convorbiri cu senatorul Bârlea și primarul municipiului, Eugenia Godja.

Pe toți i-am văzut apoi la Slatina, unde, din stânga Tisei am mai recunoscut câțiva sigheteni, funcționari ai primăriei Sighet”înfrățite” cu primăria Slatina, directorul Spitalului din Sighet, dr. Gheorghe Ștef, aflat pentru prima dată pe aceste meleaguri, pe Adrian Marchiș de la Radio România Actualități, pe Andrei Bărbos de la Maramureș Tv., dar și membrii ansamblului folcloric „Florile Izei din Sighetu Marmăției, condus de frații Ioan și Gheorghe Dunca, ansamblu înfrățit cu „Florile Tisei din Slatina, condus de același Gheorghe Gh. Opriș, funcționar la primărie.

În însoțita și caldă zi de noiembrie i-am îmbrățișat pe vechii prieteni de prin părțile locului:primarul orașului, Gheorghe Uhali, primarii din Biserica Albă, Gheorghe Berinde, Topcina, Mihai Dan, Apșa de Mijloc, Nuțu Șiman, Strâmtura,Vasile Buga, directorii de școli românești din Slatina, Mihai Opriș, Bouțul Mic, Gheorghe Opriș, Biserica Albă, Mihai

Clementev, pe eternul Vasile Ona Jotu, pe ziaristul Ion Huzău, pe președinții asociațiilor românești din Transcarpatia, prof. Gheorghe Opriș („George Coșbuc”), dr. Vasile Iovdi (Ioan Mihalyi de Apșa), dr. Ion M. Botoș, „Dacia”, pe prof. Gheorghe Bococi din Slatina, pe frații Gheorghe și Ion Bococi din Biserica Albă, pe ing. Victor Roja, pe prof. univ. dr. Vasile Marina, originar din Strâmtura, prorector al Universității de Stat din Ujgorod, pe Gheorghe Grin, neam cu Gheorghe Pârja, pe dr. Gheorghe Negrean, pe Vasile Mihalca- Huciu (gazdă bună), pe dr. Nuțu Migali din Apșa de Mijloc, poet, pe dr. Aurel Bodnar, pictor și pe câți și mai câți alți prieteni.

M-am grăbit să-i văd și pe noii „locuitori” din bronz ai Slatinei, dar în fața Școlii românești, Mihai Eminescu nu sosise, cum nu venise nici Ștefan cel Mare în fața complexului comercial „Maramureșul”. E vorba de cele două busturi, care trebuiau dezvelite duminică, dar ciu-ciu statui.

Unii spuneau că n-au venit banii la timp (susținere financiară a fost și din Maramureșul din stânga Tisei, inclusiv de la Mircea Man, personal. Alții ziceau că hala din Chișinău unde arhitectul din Republica Moldova trebuia să toarne busturile, a rămas fără electricitate. Serviciile... de servicii s-au oferit să aducă curentul cu găleata și sculptorul a crezut, așteptând în van! Serviciile și-au făcut datoria, s-a consemnat în raport!

Glumeții din Slatina, ziceau că ei nu au fost de acord cu dezvelirea, întrucât nici un preot n-a fost disponibil pentru sfințire, iar prea multe evenimente într-o zi strică. Adică, nu strică încă un păhărel, altă dată, când cei doi voievozi (unul, al Limbii Române, cum zicea Adrian) vor scruta orizontul la Slatina.

Sub soarele trecut de două ceasuri de amiază, primăria a fost asaltată de oaspeți și invitați. Doar sala de ședințe s-a dovedit a fi mai mică de zece ori de cât puhoi de lume n-a mai încăput în ea, de a rămas pe holuri sau pe stradă!

Solemnitatea a început cu intonarea imnurilor naționale ale României și Ucrainei, în sală fiind arborate și drapelele naționale ale celor două țări.

Despre Marea Unire, despre relațiile româno-ucrainene, despre relațiile dintre Maramureș și Transcarpatia, despre relațiile dintre Sighetu Marmăției și Slatina, localități înfrățite aflate la cele două capete a le podului peste Tisa, au vorbit: Gheorghe Gh. Opriș, primarul Gheorghe Uhalı,

primarul Sighetului Eugenia Godja, senatorul de Maramureș Gheorghe Mihai Bârlea, care a recitat și un superb poem din creația sa, adecvat momentului, (Cântec pentru Alba Iulia) Ion M. Botoș, în numele celor 3 asociații culturale românești, consulul general Tatiana Popa și excelența sa, ambasadorul Traian Laurențiu Hristea. Alocuțiunile celor doi diplomați, au fost traduse și în limba ucraineană, de către domnișoara vice-consul. Unii s-au întrebat: pentru cine traduce?

Evident că așa cer uzanțele, numai că, în sală se afla o singură persoană care nu știa românește, prietenul universitarului Marina, fost deputat în Parlamentul de la Kiev. Adică, nici o oficialitate de la regiune sau de la raion nu a onorat cu prezența sărbătoarea românilor! E drept, că nici omologii lor din Baia Mare nu au catadicsit să vină la Slatina!

Ciudat mi s-apărut și faptul că, deși a fost declarat de către Asociația „Ioan Mihalyi de Apșa” omul anului 2009, nu a fost prezent la eveniment nici Vasile Iovdi, șeful Administrației Raionale Teceu, singurul român ajuns într-o funcție mare de conducere, pe care nu am avut onoarea să îl cunosc, deși au trecut mulți ani de când e în frunte.

Consulul general a înmânat diplome de excelență unor personalități din dreapta, dar și din stânga Tisei. Șeful ansamblului Florile Izei, Gheorghe Dunca, a dăruit unor personalități din Transcarpatia un CD cu Imnul Național al României și cu cântece patriotice românești, dar și un tricolor.

Pe podiumul din sala de ședințe a urmat programul artistic, deschis de corul „Speranța” din Slatina, condus de Ileana Șiman, cor în care am remarcat că activează și o sigheteană. Deși s-a înființat doar de 3 luni, dansatorii ansamblului din Slatina s-au dovedit a avea jocul maramureșean în sânge

După 3 ore de alocuțiuni, înmânări de diplome și spectacol de excepție susținut de cele două ansambluri unite, a urmat cina festivă în spațiosul local al lui Huciu, unde s-a cântat și s-a dansat pe măsură: învârtita și tropytitul fiind la ele acasă.

Au cântat taraful lui Șiman din localitate, cel al lui Ioan Dunca din Sighet și romantistul Nelu din stânga Tisei. Sighetenii i-au mai avut ca soliști vocali pe

Emilia Bledea, Florin Roib, Ana Ardelean, Ioan Chindriș și Anuța Zubașcu.

Când frigul s-a lăsat peste orașul întunericit, toți bărbații au ieșit din salonul restaurantului. Femeile, bucuroase, s-au pus pe clevetit. Afară, la țigară, bărbații au pus mâna pe pahare. Pe săbii răsucite, bucăți de carne de porc ținute 3 zile în baiț așteptau bătălia finală, când trecute prin foc vor fi degustate.

În noaptea blând friguroasă, bărbații cu mâinile ocupate mușcau de pe săbii și ciocneau pahare, departe de cicăleli muierești!

Azi, la Sighet, se schimbă placa!

AUTOR: Ilie DORIAN

Sursa: GRAIUL.RO

